

Secretariaat (a.i.)	SOK-Mededelingen	SOK-INFO	Algemeen adres
Joep Orbons Holdaal 6 NL 6228 GH Maastricht Tel: 043-3618793	Ton Breuls Bovenstraat 28 B 3770 Kanne/Riemst Tel: 00-3212454059	Joep Orbons Holdaal 6 NL 6228 GH Maastricht Tel: 043-3618793	Natuurhistorisch Genootschap Postbus 882 NL 6200 AW Maastricht

Het SOK bestuur

Ton Breuls	Voorzitter	00-3212454059
Ed de Grood	Vice voorzitter	043-3505490
Joep Orbons	Secretaris (a.i.)	043-3618793
Jan Paul van der Pas	Ledencoördinator	045-4041600
Joep Orbons	Ledenactiviteiten	043-3618793

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica".

De SOK op Internet:

De SOK is op Internet te vinden op: <http://www.xs4all.nl/~jorbons/sok.html>.

SOK-Groeven

De SOK heeft een aantal groeven in zijn beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het betreden van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Groeve	Beheerder	Tel:
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	043-3505490
Roothergroeve	John Hageman	043-3645419
Nieuwegroeve	Han Bochman	043-3433355
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212454059
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-3472560
St. Pietersberg (Noordelijk en Zonneberg)	Ed de Grood	043-3505490
Scharnderberg	John Knubben	043-3611227
Fallenberggroeve	(Nog) Niet toegankelijk	

Bij inbraak in SOK-groeve:

Bij constatering van inbraak en/of vernielingen aan een van onze SOK-groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

- 1^e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.
- 2^e Han Bochman, materiaalbeheer, 043-3433355
- 3^e Ed de Grood, groeveopzichter, 043-3505490
- 4^e Ton Breuls, voorzitter SOK, 00-3212454059
- 5^e Ieder ander bestuurslid. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.

De SOK zal er dan voor proberen te zorgen dat de afsluiting van de groeve binnen vierentwintig uur hersteld is.

SOK ledenpasjes

SOK leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is. De aanvraag dient met een pasfoto vergezeld bij de secretaris te worden ingediend.

SOK ledenavonden

SOK Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht beginnend om 19:30 uur.

Voorpagina:

Op de voorpagina staat een tekening van een kaarshouder gevonden in de Vallenberg in 1985. Gevonden en getekend door Han Bochman. Zie artikel in deze SOK-INFO

Oproepen van en naar SOK-Leden

Nieuwe aspirant SOK leden

Wij heten als aspirant SOK-lid hartelijk welkom:

- Mommers, H.J.F. Holle Helverik 3, 3700 Tongeren (Piringen),
Tel: 003212 261183
  - Spuisers, J.J. Groot Haasdal 11, 6333 AV Schimmert, Tel: 045-4042633
  - Veenendaal, R. Lichtenbergweg 2, 6212 NG Maastricht, Tel: 043-3218946
-

Adres wijzigingen

- Rik Bastiaens heeft een nieuw telefoonnummer: 043-3510052. Het adres is hetzelfde gebleven
-

SOK Ledenlijst

Op de laatste pagina's van deze SOK INFO staat weer de SOK ledenlijst afgedrukt.

Zoudt u zo vriendelijk willen zijn uw adresgegevens te controleren, zodat de SOK ledenadministratie altijd bij is wat betreft adreswijzigingen

---

Twee nieuwe series in SOK-INFO

Al heel lang lopen in de SOK-INFO twee bijzondere series. Ton Breuls houdt bij wat er in de kranten over de mergelgroeven te vinden is en Luck Walschot heeft iedere keer een oud kranteknipseel, publicatie of anecdote uit de oude doos op zijn zolder uitgewerkt.

Vanaf deze SOK-INFO komen daar twee nieuwe series bij. John Caris heeft een serie levensbeschrijvingen over personen die hun naam en verhaal in de berg hebben achtergelaten. En Han Bochman heeft uit zijn gigantische collectie van vondsten uit de berg een selectie gemaakt, die hij beschrijft.

Volgende SOK Ledenavond

Op de ledenavond van komende vrijdag 12 september (de tweede vrijdag van september) zullen de vorderingen bij de afsluiting van de Scharnderberg door het team van Henk Ramaekers en John Knubben gepresenteerd worden. Als de planning voor deze zomer goed loopt, is in september de hoofdingang geheel afgesloten. Daarmee wordt de Scharnderberg toegevoegd aan de lijst van SOK groeven.

Verder staan, zoals altijd de eerste SOK-ledenavond na de zomer, vakantie dia's weer centraal. Wie heeft als herinnering aan zijn vakanties dia's, foto's, boeken etc die voor de SOK-leden interessant zijn? Alles is welkom. Er zijn al bijdragen toegezegd van een aantal SOK-leden die een excursie hebben gehad in Soisson. Ton Breuls en Jan-Paul van der Pas zullen materiaal tonen uit Rusland en Joep Orbons laat materiaal zien uit België.

SOK-Mededelingen no 27

In het artikel over de onverwachte relatie tussen de Bronsdaal en de Keel, onder de titel "Wat slecht is valt kapot", noemt Luck Walschot oud-blokbreker Slijpen uit Valkenburg, die hem het verhaal vertelde over de blokbrekers uit het Geuldal, die in België hun geluk gaan proberen.

Luck meldt ons nu dat het niet Slijpen was, die hem dat vertelde, maar **Hub Geyselaers** uit Valkenburg.

MEET THE UNDERGROUND PRESS

Het is best wel een prettig gevoel om een nieuwe aflevering van deze rubriek eens niet te beginnen met al dat gedoe rondom de **CANNERBERG**.

Over welke groeve de volgende berichten gaan, weet de redactie ook niet: **"Kinderen zien steen aan voor schedel"** (**Limburgs Dagblad**) en **"Opschudding na melding "lijk"** (**Dagblad de Limburger**) van 10.07.1997. Na een schoolwandeltocht in Cadier en Keer meldden kinderen dat ze in een doodlopende grot (DdL) of bij de ingang van een grot (LD) vuilniszakken met menselijke ledematen hadden gevonden. Na onderzoek van de politie bleek het te gaan om enkele vuilniszakken, een grote tak en een ronde steen.

"Beroepen? Aarde" In **EXIT magazine** april 1997 staat een rubriek over beroepen, in combinatie met de elementen. En dit maal staat **WIEL MISERE** centraal. Wiel, als inspecteur bij het Staatstoezicht op de Mijnen, heeft volgens het artikel met de aarde te maken bij zijn voortdurende controles in de ondergrond. Op de foto wordt hij vergezeld door **ERIK LAMKIN**.

"De moderne Fred en Wilma Flintstone" en **"De holbewoners van Maastricht"** schrijft **EXIT magazine** in het volgende nummer: (nr.7 juli 1997). Dit typische "glossyblad" voor (chauvinistisch?) Maastricht vertelt van **FRANS en ROMY BERGSTEYN** uit Geulhem en hun prachtige moderne en comfortabele grotwoning in de **GEULHEMERGROEVE**, die echter (helaas voor de Maastrichtenaren) niet in Maastricht ligt. Waar de doorsnee burger een gazonnetje heeft liggen, strekt zich bij Frans en Romy een kelder uit van 25 km gang. Wil degene die nu niet jaloers is, zijn of haar hand opsteken?

Met kruiwagens, bezems en schoppen trokken leden van de Vereniging Natuurmonumenten en het gilde van de "Bergmennekes", voorafgegaan door gidsen en bijgelicht door zaklantaarns de berg in: **"Ondergrondse schoonmaak SINT PIETERSBERG"**. (**Limburgs Dagblad** 09.06.1997). Na afloop had menige vrijwilliger de blaren in de handen staan.

"Groeve DUCHATEAU is niet gediend van feestjes" is de dreigende kop boven een verhaal met foto in **DdL** van 26.07.1997. f200 boete voor de overtreding van de Natuurbeschermingswet. Vijf knapen uit Maastricht hebben hierover geen twijfels meer: "Mensen moeten gewoon weten dat ze hier niet mogen komen". **BERT KRUYNTJES**, beheerder van Vereniging Natuurmonumenten van de **ST. PIETERSBERG** windt zich op over de achtergelaten rotzooi. Bovendien is de grot levensgevaarlijk. Althans volgens Bert. Toch komt, volgens het artikel, één keer per week een bedrijf de rotzooi opruimen. We zullen maar niet alles geloven wat in de krant staat.

Und jetzt, meine Damen und Herren, ganz etwas anderes: **"Seemonster im Kalkstein-Labyrinth"** lesen wir in die **Kölnner Stadt Anzeiger**. "Die Höhlen von

Sint Pietersberg: der Ausgang wäre ohne kundigen Führer unauffindbar". Und ihren Führer is heute der **ERIK LAMKIN**. Viele dank und auf wiedersehen. Guten Tag. Grüß Gott.

"Geen vleermuizen en ratten in de "kaasmatten" (DdL 09.08.97).

Een wandeling door de Kazematten met VVV-gids **BOY van der CRAATS**. De verslaggever was in een bijzonder melige bui, want zijn artikel stijgt niet boven het niveau van de afgezaagde "typetje-beschrijving" van de "Hollandse" toeristen die over vlaai zeuren. Gelukkig staan er geen windmolens en lopen de gidsen niet op klompen. En gelukkig liggen de kazematten ook niet in Tongeren, anders begon het verhaal over "Vlaamse frieten" of Belgische tongval.

"VUURSTEENMIJN vrijwel zeker dicht" en "Valkenburgse stichting krijgt onvoldoende steun van de gemeente" (DdL van 13.08.1997) De gemeente en In Onsen Lande van Valckenborch ruzieën over de kosten van de meer dan 5000 jaar oude vuursteenmijn aan de Plenkertstraat. Er komt nog één gesprek en als dat geen resultaat oplevert, gooit de stichting de mijn met zand dicht om verder verval te voorkomen.

Al een hele tijd niets meer vernomen uit Kanne. **HBvL van 13.08.97** herinnert ons in een klein artikel aan het bestaan van de grotten aldaar: **"Bezoekerscapaciteit AVERGAT tot 350 toeristen uitgebreid"**. Zoveel mensen mogen tegelijk de groeve of de ondergrondse feestzaal bezoeken. Als de nooduitgang en brandweervoorschriften in orde zijn gebracht. Jaarlijks bezoeken (volgens de krant) zo'n 30.000 bezoekers het Avergat. Op de kleine foto herkennen we de schepen van groeven, **IVO THIJS**.

"Koele grotten" staat boven een grote foto van een toeristentreintje in de **GEMEENTEGROT** in **DdL van 14.08.1997**. Ondanks de tropische hitte schijnt het ondergronds rustig te zijn. Volgens een woordvoerder denken de mensen dat het in de grotten even warm, zoniet nog warmer is. "Niets is minder waar".

Beloften maken schuld, hopen we tenminste: **"CANNERBERG binnen 5 jaar schoon"** en **"Veertienduizend kubieke meter afval in voormalige NAVO-basis"** (**DdL 22.07.1997**). Dit mooie streven heeft het Ministerie VROM. Alleen als uit onderzoek blijkt dat dat onmogelijk is, mag het Ministerie van Defensie een andere oplossing zoeken.

Heel kort nog: **"Minder asbestuitstoot Cannerberg"**. B en W van Maastricht willen onderzoek naar ontsnapping vezels via ventilatieschachten (**DdL 15.08.1997**). Volgens de deskundigen "is er geen accuut gevaar voor de volksgezondheid". Hebben we al eerder gehoord...

En **"Riemst stelt vragen over de asbest in de CANNERBERG"** (**Het Belang van Limburg 29.08.97**), alsmede **"Riemst wil uitstel proefsanering CANNERBERG"** (**DdL van 30.08.97**) is (voorlopig) het laatste over dit onderwerp. **IVO THIJS**, waarnemend burgemeester en schepen van groeven van Riemst, stoort zich mateloos aan de slechte of late informatie-uitwisseling van de Nederlandse burea. Als buur van de groeve hebben ze geen of onvoldoende tijd

gehad het dossier betreffende de proefsanering te bestuderen. En dat wordt ten zeerste betreurd.

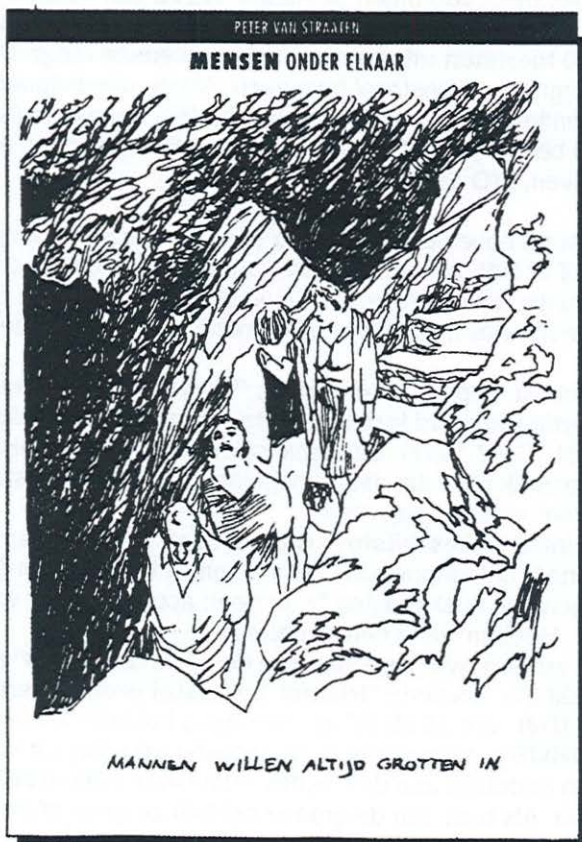
En het mooiste bewaren we tot het laatst. Een verhaal over een kei (Walter?) als vriendje, vrouwennatuur en sapstromen....

Het heeft niet veel met "de berg" te maken, maar het was een prachtige foto van SOK-lid **ANNELIES HEYDEN** in DdL (15.08. 1997) en een mooi verhaal over haar Botanische Tuin in Kerkrade. Op een volgende SOK-avond zal ze wellicht vertellen over de sapstromen...

Met dank aan onze correspondenten Koen Hoessels, Peter Houben Erik Lamkin en Gilbert Nicolaes.

Voor copieën, overdrukken, inzage, inlichtingen, enz.:

Bovenstraat 28 te 3770 Kanne Riemst

Schatten uit de berg

door Han Bochman

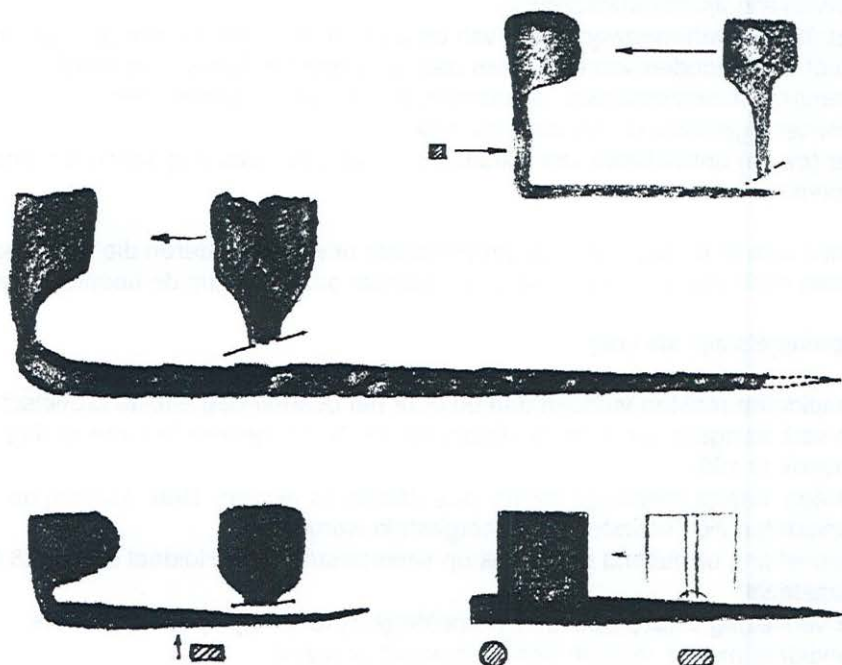
Kaarshouders

Kaarshouders werden tot in de vorige eeuw gebruikt, maar kunnen tot de 16e eeuw terug gaan in ouderdom. Ze bestaan meestal uit een gesmeedde ijzeren pen met een deel waarin de kaars geplaatst werd. De 16e eeuwse valsmunterij uit de Vallenberg bevatte naast de valsmunters materialen ook een kaarshouder. Zie hiervoor het artikel in SOK-Medelingen nr 8.

Meestal bestaat de kaarshouder uit een gepunte ijzeren pen. Soms, zoals onderstaande afbeelding laat zien, bestaat de pin uit getordeerd schroefdraad. De oudere kaarshouders zijn uit een stuk ijzer gesmeed, maar de latere modellen bestaan vaak uit een pen waarop een dop gelast is. Het laatste exemplaar hieronder is daar een voorbeeld van.

De vondst van een van deze kaarshouders leek in eerste instantie om iets heel anders te handelen. Het leek op een spijker die met de punt uit de muur stak. Bij nadere inspectie bleek het een kaarshouder te zijn die met de kop op een richel lag en met de pen de gang instak.

De afgebeelde kaarshouders komen uit de Scharnderberg, de Lacroixberg, de Gemeentegroeve en uit de Vallenberg.

Tekening: Han Bochman

Verkiezing vice-voorzitter en leden-coördinator.

Volgens het reglement van de SOK zullen de bestuursleden periodiek gekozen of herkozen worden voor een periode van drie jaar. Per 1 januari 1998 is de tweede "schijf" aan de beurt: de (her)verkiezing van de vice-voorzitter en de leden-coördinator.

De functie van vice-voorzitter wordt nu beheerd door Ed de Groot. Daarnaast heeft Ed nog het vergunningen-beleid onder zijn hoede, is namens het NHGL lid van de contactcommissie Sint Pietersberg en is groeven-opzichter van de SOK-groeven. Verder staat Ed aan de wieg van de a.s. Groevenstichting. Al deze gestapelde bezigheden hebben Ed doen besluiten een stapje terug te doen en hij zou heel graag zijn functie van vice-voorzitter aan iemand anders willen overdragen.

Daarom is de SOK op zoek naar kandidaten voor deze vacante zetel. Volgens de spelregels van de structuurschets dienen de kandidaten te voldoen aan een profielschets, welke inhoudt dat hij/zij de voorzitter vervangt tijdens zijn of haar afwezigheid en dat de vice-voorzitter bovendien in staat is tot ondermeer

- het verlenen van algemene ondersteuning van andere bestuursleden en hun vervanging tijdens afwezigheid;
- het (mede) vertegenwoordigen van de SOK in de diverse overlegstructuren en/of onderhouden van contacten met of binnen het NHGL, het NHMM, (semi)overheidsinstanties, natuurbeschermingsorganisaties, pers, groeveneigenaren of -beheerders, enz;
- het (mede) ontwikkelen van initiatieven en/of ondersteuning daarvan binnen en buiten de SOK.

Meent u zich te herkennen in de profielschets of weet u anderen die u daarvoor geschikt acht, dan verzoeken we u ons hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen.

De spelregels zijn als volgt:

- kandidaten moeten voldoen aan de door het bestuur opgestelde profielschets;
- de verkiezingsdatum is op de datum van de ledenbijeenkomst van vrijdag, 14 november 1997;
- tot één maand voor deze datum, dus uiterlijk 14 oktober 1997, kunnen de kandidaten zich voorstellen of voorgesteld worden.
- aanmelding uitsluitend schriftelijk op secretariaat SOK, Holdaal 6 te 6228 GH Maastricht;
- de verkiezing vindt plaats d.m.v. hoofdelijke (schriftelijke) stemming. De kandidaat met de meeste stemmen wordt gekozen;
- bestuursleden worden gekozen voor 3 jaren, dus verkiezing van de volgende vice-voorzitter is op de laatste ledenavond voor 1 januari 2001.

Van belang is verder dat Ed bereid is de nieuwe vice-voorzitter te ondersteunen en te begeleiden.

Ook de functie van leden-coördinator is (her)verkiezbaar. Jan Paul van der Pas beheert momenteel deze post. Een uitgebreide profielschets kunt u lezen in SOK-info 67, februari 1996.

Uiteraard zijn de spelregels voor deze verkiezing gelijk aan de andere functies binnen het bestuur.

Het is van groot belang dat de SOK en het bestuur een zo breed mogelijk platform vormt. Uw kandidaatstelling is daar een wezenlijk onderdeel van.

Ton Breuls, voorzitter.

Symposiumverslag "International Symposium on Souterrains", Riemst-Maastricht, augustus 1995

Even ter opfrissing van het geheugen. In augustus 1995 heeft de SOK een internationaal symposium georganiseerd waar 75 deelnemers uit 14 landen bij aanwezig waren. Er zijn bezoeken aan de Limburgse kalksteengroeven geweest en daarnaast hebben vele deelnemers ook lezingen gehouden over de groeven en mijnen in hun regio.

Van deze lezingen zijn twintig artikelen ingediend om in het symposium verslag te worden opgenomen. Het boekwerk wordt ongeveer 250 pagina's dik met 165 afbeeldingen in de talen engels, frans, duits en italiaans. Een deelnemerslijst en groepsfoto sluit de publicatie af.

De kosten voor deze publicatie bedragen f 60.00 inclusief verzendkosten. Bestellen kan door overmaking van f 60.00 op postrekeningnummer 6229000 tnv. Joep Orbons, Holdaal 6, 6228 GH Maastricht onder vermelding van "Symposiumverslag".

Vernieuwd SOK reglement

ALGEMEEN

- De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven (SOK) is een bundeling van genootschapsleden die actief betrokken zijn bij het interessegebied van de onderaardse kalksteengroeven.
- Niet de SOK maar het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is rechtspersoon: het bestuur van de SOK is verantwoording verschuldigd aan het bestuur van het NHGL
- Bijgevolg behoeven dit reglement alsmede alle wijzigingen de goedkeuring van het NHGL-bestuur.
- In zaken waarin dit reglement niet voorziet, beslist het bestuur van het NHGL.

DOELSTELLINGEN

- Vergroten en onderhouden van kennis van de onderaardse kalksteengroeven, in het bijzonder in Nederland en België.
- Uitdragen van die kennis.
- In stand houden van het werkterrein.

TAKEN

Om de doelstellingen te verwezenlijken zijn de volgende taken te onderscheiden:

- het bijeen brengen van geïnteresseerden.
- het stimuleren en coördineren van studie, onder andere door middel van:
  - ledenbijeenkomsten.
  - excursies.
  - projectgroepen.
  - symposia.
  - publicaties.
- het organiseren van educatieve en voorlichtende activiteiten, onder andere:
  - berglopersavonden.
  - tentoonstellingen.
- het zelf in beheer nemen van onderaardse groeven.
- het bevorderen van toestemmingen voor het betreden van alle overige groeven.
- het adviseren van groeve-eigenaren en instanties.
- het onderhouden van contacten, in binnen- en buitenland, met anderen die zich met hetzelfde onderwerp bezighouden.

BESTUUR

Het bestuur dat er voor zorgdraagt dat deze taken uitgevoerd worden, bestaat uit:

- 1 Voorzitter (algemene leiding, PR).
- 2 Vice- voorzitter (algemene ondersteuning).
- 3 Secretaris (notulen + besluitenlijst, algemene correspondentie, archief, bibliotheek en ledenadministratie).
- 4 Ledencoördinator (individuele begeleiding van leden).
- 5 Activiteitencoördinator (collectieve begeleiding van leden, organisatie ledenbijeenkomsten, SOK-INFO).

Verkiezing van bestuur:

- Kandidaten voor een bestuursfunctie moeten voldoen aan een door het bestuur op te stellen profielschets.
- Deze profielschets en de datum van de verkiezingen worden minimaal twee maanden vóór de verkiezingsdatum aan de leden bekend gemaakt.
- Kandidaten kunnen tot één maand vóór de verkiezing worden voorgesteld door zowel het bestuur als de leden.
- De verkiezing vindt plaats door middel van hoofdelijke geheime schriftelijke stemming.
- Bestuursleden worden verkozen voor maximaal drie jaar; herverkiezing is mogelijk.
- Elk jaar komen één respectievelijk twee bestuursleden aan de beurt volgens het volgende schema: 1, 2 en 4, 3 en 5.

MEDEWERKERS

Het bestuur wordt ondersteund door een groep medewerkers, in aantal onbepaald, die vanwege hun kwaliteiten door het bestuur aanvaard worden ofwel nadat zij daartoe aangezocht zijn ofwel nadat zij zich als zodanig hebben gepresenteerd¹.

Contact tussen bestuur en medewerkers:

- voor zover de agenda daar aanleiding toe geeft kunnen medewerkers deelnemen aan elke bestuursvergadering (initiatie kan bij beiden liggen).
- één keer per jaar is er een gecombineerde vergadering waarvoor beiden agendapunten kunnen indienen.

LEDEN

Uitgangspunt is: goed contact tussen leden onderling en tussen leden en bestuur².

Ten aanzien van nieuwe leden:

- NHG- leden kunnen zich aanmelden als aspirantlid van de SOK; uitsluitend NHG-leden kunnen SOK-lid zijn.
- bij aanmelding wordt men aspirant-lid voor de duur van minstens één jaar.
- criteria te stellen aan aspirant-leden bij aanmelding:
  - doelstellingen kennen en onderschrijven.
  - gedragscode onderschrijven.
  - geen bezwaard recent (5 jaar) verleden.
  - niet ooit geroyeerd geweest.
- introductie door ledencoördinator: volstrekke duidelijkheid over de regels (inclusief statuten NHGL), mogelijkheden en verwachtingen.
- mentorschap is mogelijk
- er is een overzicht van leden en hun interesses.
- na één jaar wordt men, indien er géén opmerkingen zijn, gewoon lid³.

GEDRAGSCODE

Ten aanzien van alle leden geldt de volgende gedragscode welke universeel geldt, d.w.z. in binnen- en buitenland:

- men is open en hulpvaardig naar andere leden en bestuur.
- contacten met de pers aangaande beleidszaken laten leden over aan de voorzitter.
- géén privé-aanvragen vergunningen voor de duur waarvoor collectieve vergunningen zijn aangevraagd/verkregen (informatie in SOK-INFO)..
- niets wijzigen in groeven zonder toestemming eigenaar en veiligheidsinstantie
- terughoudend zijn in het aanbrengen van opschriften e.d. ⁴.
- zorgvuldig zijn ten aanzien van het binnengaan van groeven waarvoor geen toestemmingen verkregen zijn. ⁵.
- niet in strijd handelen met alle interne regelgeving (w.o. statuten, reglementen NHGL en SOK).
- niet in strijd handelen met alle van toepassing zijnde externe regelgeving (w.o. Groevenreglement, Natuurbeschermingswet, Monumentenwet en Burgerlijk Wetboek).
- gedane vondsten dienen gedocumenteerd te worden.
- zich overigens gedragen zoals een goed lid betaamt.

(Maastricht, augustus 1997)

-
- 1 Momenteel (augustus 1997) zijn dat: redactie SOK-Mededelingen, Groeveopzichter, technische commissaris, contactpersoon buitenland, beheerders SOK-Groeven, projectleiders ad hoc, lid platform Vereniging Natuurmonumenten en vergunningenbeleid.
  - 2 Papieren leden hebben dus geen bestaansrecht.
  - 3 Intussen dient het aspirant-lid bij het bestuur bekend te zijn.
  - 4 Wat zeker niet kan: op natuur- en/of cultuurhistorisch gevoelige locaties en buitenproportioneel qua afmeting of hoeveelheid.
  - 5 In het geval van een kennelijk prijsgegeven groeve heeft het bestuur geen oordeel. In het geval van een kennelijk niet prijsgegeven groeve ligt dat anders: een afgesloten groeve is taboe en een (even) niet afgesloten groeve van dit type wordt niet betreden.

Bezoekers opgespoord

door John Caris

Philippe van Gulpen

Geboren te Maastricht in 1792 en gestorven in het jaar 1862. Deze zoon van een pompenmaker begon zijn loopbaan als apothekersgezel, om later na een opleiding in de geneeskunst te Parijs naar Maastricht terug te keren. Hij was als chirurgijn werkzaam te Maaseik en later als heelmeeester te Maastricht. Van een praktijk is echter niets bekend.

Vandaag de dag kennen wij Van Gulpen als tekenaar van honderden tekeningen gemaakt in België en Nederland, vooral in en rond Maastricht. Deze tekeningen zijn van groot belang vanwege hun historische waarde. Zijn tekeningen zien we regelmatig opduiken in diverse publicaties over de geschiedenis van Maastricht en omgeving. Ook tekende hij de omgeving van de St.Pietersberg en het gangenstelsel. Hiernaast staat hij ook bekend als schrijver van "Kroniek der stad Maastricht".

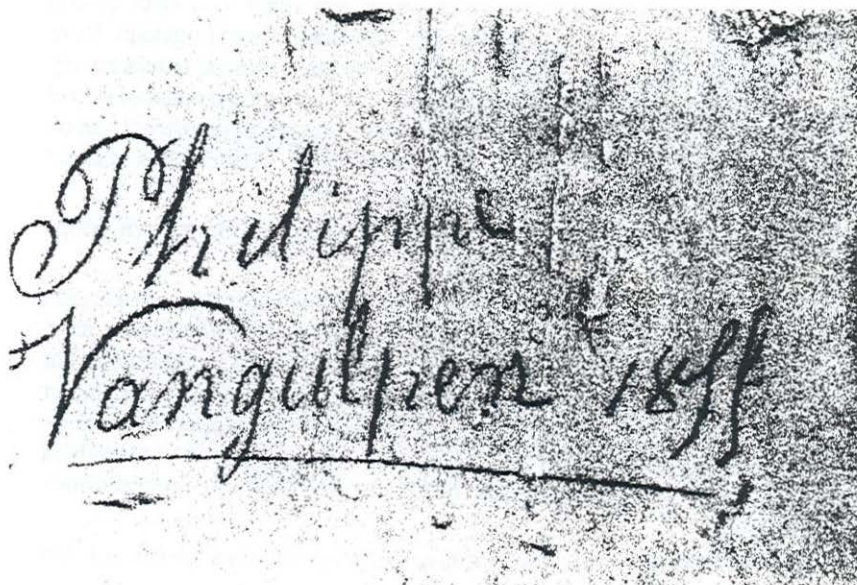

Foto: Rik Bastiaens

"Uit de Oude Doos op zolder"

door Luck Walschot

Gedeelte uit het boekwerk Souvenirs de Francois Garnier, jardinier jubilaire de chateau de Jehay. Het verhaal speelt zich af rond 1792.

Het boek werd in 1884 in familiekring uitgegeven, er werden slechts 50 exemplaren gedrukt.

In het boek staan verhalen afgedrukt van de reizen die de tuinman (Francois Garnier, hij werd 99) in opdracht van zijn "Heer" maakte. Of deze verhalen erg betrouwbaar zijn mag u zelf uitmaken.

Hier volgt het verslag van zijn bezoek aan Maastricht.

Ik moest drie dagen in Maastricht blijven in afwachting van de brieven die de vrienden van mijn heer mij voor hem wilden meegeven. Ik benutte deze tijd voor een bezoek aan Eymael, Nedercanne en de ondergrondsche gangen van den St. Pietersberg.

Deze grot die verschillende mijlen diep is, diende tijdens de vervolging der geestelijken onder het Fransche bewind, tot schuilplaats van een pastoor die er gedurende elf maanden verborgen zat.

Hij hield daar 's nachts kerkdiensten, die door vele inwoners der stad werden bijgewoond. In deze nieuwe catacomben zag men een altaar, een zetel en een biechtstoel, die in die gevaarvolle dagen door de gelovigen waren uitgekapt. Deze geheime erediensten werden nog uitgeoefend toen Bonaparte aan de macht kwam. Sindsdien werd het schrikbewind van het directoire door een meer gematigd stelsel vervangen. Intussen had men de schuilplaats van de pastoor aan de prefect van de Nedermaas verraden. Deze zou hierop hebben geantwoord: "Mijn taak betreft het geen op aarde gebeurd en niet wat eronder plaats heeft !!"

Mijn aandacht vestigde zich ook op de inscripties waarmede de gangen waren bedekt.

Duizenden namen van bezoekers bedekken de wanden van onder tot boven. De gids vergat niet mij opmerkzaam te maken op de namen van vele beroemde personen, die op vreemde wijze door elkaar gehaspeld voorkwamen. Hij verzekerde mij dat het originele handtekeningen waren van onder andere Louis de XIV, Alexander Farnese, Peter de Grote, Potemkin, Kaunitz, Oldenbarneveld, Voltere, Jean-Baptiste Rousseau, enz. dit alles op één vlak door elkaar vermengd zonder onderscheid van rang of stand. In deze massa namen, heb ik er opgemerkt, die van zeer oude datum moeten zijn.

Men kon aan het lettertype zien, dat deze daar vijftien à achttien eeuwen geleden moeten zijn neergeschreven.

In een holte vindt men S.P.Q.R. en namen van acht Romeinsche consuls, het geen bewijst, dat deze mergel groeve reeds vóór de val van het Romeinsche keizerrijk in gebruik waren.

Men ziet er ook namen vergezeld van een datum. Men onderscheidt er duidelijk uit de VIIIe, IXe, Xe, tot XIVE.

In laatsgenoemde eeuw van de kanunniken van St. Servaas, die zich in 1648 naar het kamp van Karel de Stoute, Hertog van Bourgondië, hadden begeven om hem om genade te smeken voor de zwaar door hem bestrafte Luikenaren.

De naam van de Prins Van Parma, deze bijzondere verdelger van de bevolking van Maastricht en die van de Hertog van Alva, de vroegere gesel der Nederlanden, bevinden zich op een aparte wand, waarop verder niemand zijn naam had willen plaatsen. Men ziet ze op een hoogte van twintig voet. Zij hebben hun namen er zelf ingekrast staande op een ladder, het zijn opmerkelijke handtekeningen. Eronder staan met houtskool de namen van honderden Spaanse officieren van de legers van deze afschuwwekkende legerhoofden geschreven. Men zou menen ze in persoon aan het hoofd van hun troepen te zien.

De gids wees ons de plaats aan waar iemand, bij een der belegeringen van Maastricht zijn geld had begraven om het voor de invallers in veiligheid te brengen.

Toen hij het later wilde terughalen heeft hij er gedurende veertien dagen tevergeefs naar gezocht, waarna hij verdwaald raakte. Hij gebruikte hierbij zes toortsen, at twaalf hammen en zes brooden en dronk twintig flessen wijn. Hij had dat alles op een karretje geladen, getrokken door een ezel die gestorven was, nadat hij de meegenomen zestig porties haver had verorberd.

Het meest bekende is hier de geschiedenis van een Fransicaner monnik, die om niet bekende redene alléén een tocht door de onderaardse gangen wilde maken. Hij had een enorm kluwen garen meegenomen, dat hij bij de aan de rivierzijde gelegen ingang vastmaakte en waarmede hij de weg terug wilde vinden. Maar op onvoorziene wijze was het garen door de scherpe kant van de steen doorgesneden, hij kon de weg toen niet meer terugvinden.

Na negen dagen stierf hij van honger en uitputting. Men wees mij de plaats waar men de pater had gevonden. Deze bevond zich tenhoogste twintig passen van de uitgang. Men had zijn portret op natuurlijke grote, in houtskool getekend op de wand, aan de voet waarvan hij was omgekomen. Indien hij nog één hoek was omgeslagen had hij de schemer van de uitgang gezien.

Bij mijn terugkeer naar St. Pieter bezocht ik het kasteel Nederkanne, waar ik door de Heren De Ciéne, De Thier en de Skoeuvere vriendelijk werd ontvangen. Zij waren mij erkentelijk voor mijn bezoek en voor de door mij aangeboden diensten te Dusseldorff, waarnaar hun ouders waren uitgeweken.

Na het kasteel te hebben verlaten, bezocht ik de plaats waar de grootmoeder en de ooms en tantes van Baron Guillaume de Dopff en van Freule Alexandrine en de Barones de la Roque waren omgekomen. Men moet weten dat baron de Dopff (Daniel Wolff), luitenant-veldmaarschalk en gouverneur van Maastricht (1700-1718) door een verschrikkelijk ongeluk van zijn dierbaarste bezit werd beroofd.

Op het ogenblik dat zijn echtgenote en drie van zijn jongste kinderen per rijtuig uit de stad terugkwamen barstte een hevig onweer los. Zij bevonden zich reeds bij de laan die naar de noordelijke ingang van het kasteel leidt, toen de paarden verschrikt door bliksems en hagel, het rijtuig in een de onderaardsche gangen der berg waartegen het kasteel is gebouwd meesleurden. Plotseling stortte dit deel van de berg in en verpletterde de ongelukkige familie.

Deze gebeurtenis verwekte grote droefenis, zowel te Nederkanne als te Maastricht, waar generaal de Dopff en zijn familie zich door hun beminnelijkheid en goedheid de liefde en achting der gehele bevolking hadden weten te verwerven.

Verder heeft het hele verhaal dat nog veel oorlogsellende in en rondom Maastricht beschrijft geen betrekking meer tot gebeurtenissen met de ondergrond, dus sluiten we het hierbij af.

SOK Ledenlijst per september 1997

Ameling, F.W.J.	Pastoor Rosierstraat 1	6245 MA Oost-Maarland	043-4094711
Backerra, L.J.	Musketierslaan 1	6213 BR Maastricht	043-3213124
Barten, A.	Kloosterstraat 31	B 3620 Gellik	011-722427
Bastiaens, R.	Jekerweg 60	6212 GD Maastricht	043-3510052
Berbers, E.M.G.	Ridderstraat 3	6211 HN Maastricht	043-3219527
Berden, C.	Old Hickoryplein 30B	6224 AR Maastricht	043-3638477
Berg, H.H.M., v.d.	Julianalaan 17	6285 AH Epen	043-4552421
Bindels, G.I.C.W.T.	Timorstraat 22	6214 VZ Maastricht	043-3472560
Birgelen, M.	Widdershovenstraat 9	6367 HV Voerendaal	045-5754183
Bochman, H.M.A.	Speciedonk 8	6218 GH Maastricht	043-3433355
Bochman, L.M.A.	Reigerlaan 21	B 3768 Veldwezel (Lanaken)	043-3610439
Bongaerts, J.P.J.	Tongerseplein 11	6214 BH Maastricht	
Bosch, K., v.d.	Postweg 102	6121 HR Born	046-4854925
Bouwens, R.	St. Pieterstraat 17	6301 DP Valkenburg a/d Geul	043-6012203
Brabander, M.T.	Berkenlaan 24	B 3770 Riemst	012-453907
Breuls, T.	Bovenstraat 28	B 3770 Kanne/Riemst)	012-454059
Brouner, F.	Tongerseweg 128	6214 BD Maastricht	
Caris, J.	Taalmanruwe 14-C	6218 XH Maastricht	043-3432174
Ceha, H.	Tooropkade 9	2102 AA Heemstede	023-5281558
Ceulen, V.J.L.M.	Burg. Ceulenstraat 41	6212 CN Maastricht	043-3211759
Cobben, J.M.M.	Prins Bisschopsingel 1-H	6212 AA Maastricht	043-3252776
Colen, W.	Mockstraat 50	6226 CC Maastricht	046-4749370
Creemers, F.	Taalmanruwe 22 b	6218 XH Maastricht	
Dauphin, S.J.	Papenweg 66	6212 CH Maastricht	
Diederer, J.H.J.	Kerkstraat 8	6301 BX Valkenburg a/d Geul	
Drummen, P.F.M.	St. Nicolaasstraat 17	6211 NL Maastricht	043-3213246
Franssen, B.	Timorstraat 24	6214 VZ Maastricht	043-3473948
Geraerds, A.	Geuldalweg 12	6231 CD Meerssen	043-3646637
Geurts, H.	L. v/d Maesenstraat 2	6301 EA Valkenburg a/d Geul	043-6012416
Geuskens, E.A.J.	Heerderweg 96 B 1	6224 LH Maastricht	043-3639562
Goessens, G.	Valeriusshof 33 B	6215 GC Maastricht	043-3639562
Graatsma, B.G.	Koningsplein 9	6224 EB Maastricht	043-3633784
Groot, E., de	Schopemerheide 355	B 3798 St. Martensvoeren	043-3505490
Haas, J.A., de	Swier 58	6363 CN Wijnandsrade	045-5244372
Hageman, J.G.N.	Op de Bannet 47	6223 GD Itteren	043-3645419
Hameleers, H.	St. Odastraat 2	6217 KN Maastricht	043-3471141
Heckers, R.A.G.	Mariabastion 22	6217 NC Maastricht	043-3438171
Hensing, N.R.P.M.	Plateauweg 7	6212 EA Maastricht	043-3218473
Hensing, O.H.J.L.	Plateauweg 7	6212 EA Maastricht	043-3218473
Hermans, I.	Tongerseweg 225	6213 GC Maastricht	043-3477345
Heynen, A.	Mockeborg 44	6228 CR Maastricht	043-3611357
Hoegen, A.C.	Rijnbandijk 37	4021 AE Maurik	

Hoessels, K.	Misweg 17	B 3770 Zichen-Zussen-Bolder	012-454728
Honee, E.	Fortunahof 51	6215 RW Maastricht	043-3431637
Houben, G.	Van Gulpenstraat 41	6269 CJ Margraten	043-4583106
Houben, P.	Cannerweg 193	6213 BD Maastricht	043-3213488
Hovens, H.S.	Bergerstraat 163	6226 BC Maastricht	043-3631337
Huls, B.	Vissteenweg 280-A	B 3770 Riemst	012-3453319
Jacobs, R.	Anemonemstraat 35	6214 VM Maastricht	012-3453319
Janssen, J.	Rechtstraat 37	B 3770 Valmeer/Riemst	012-454606
Jennekens, P.	Den Olieberg 74	6231 AX Rothem/Meerssen	043-3648489
Kelderman, P.H.	Herkenbroekerweg 23	6301 EG Valkenburg a/d Geul	043-6016055
Kerbusch, M.J.A.M.	Pandectendonk 46	6218 HB Maastricht	043-3478471
Kerckhoffs, G.H.	Wethouder Franckenstraat 11a	6227 GB Maastricht	043-3613110
Klinkers, J.T.P.	Heerderdwarstraat 44	6224 LT Maastricht	043-3632686
Knubben, J.A.G.	Bombeydaal 7	6228 GT Maastricht	043-3611227
Koch, M.	Christinastraat 71	5502 TT Veldhoven	040-2548731
Kruse, S.	Horatiushof 43	6215 EC Maastricht	043-3436653
Laenen, I.H.G.	Manshaag 36	6228 EN Maastricht	043-3610396
Lagas, A.	Hoogbrugstraat 41	6221 CP Maastricht	
Lamkin, E.	Kleine Staat 1	6211 ED Maastricht	
Laumen, J.	Volderstraat 93	6231 LB Meerssen	043-3641803
Leunissen, A.M.P.	Wijnbesstraat 105	6543 TL Nijmegen	024-3781820
Lexis, H.M.J.	Robert Graaflandlaan 44	6217 NZ Maastricht	
Luttik, R.	Catalpastraat 56	1326 DP Almere	036-5378261
Maes, J.M.G.	Adelbert v. Scharnlaan P 19	6226 EV Maastricht	043-3624129
Meijers, P.	Aramislaan 80	6213 BV Maastricht	043-3219949
Mentink, A.J.P.	Melissabeemd 47a	6229 WH Maastricht	043-3618671
Mommers, H.J.F.	Holle Helverik 3	B 3700 Tongeren - Piringen	012-261183
Moors, J.H.	Hersintlaan 18	6217 AR Maastricht	043-3433278
Mordang, A.A.M.	Gerckenshaag 48	6228 EM Maastricht	043-3616425
Morreau-Magnee, M.	Lage Kanaaldijk 80	6212 AJ Maastricht	
Olefs, P.	Bovenstraat 44	B 3770 Kanne/Riemst	
Orbons, P.J.	Holdaal 6	6228 GH Maastricht	043-3618793
Pantekoek, J.N.C.	Jupiterhof 107	6215 VM Maastricht	043-3470704
Pas, J.-P., van der	Vauwerhofweg 3	6333 CB Schimmert	045-4041600
Penders, P.	Cupidohof 142	6215 SH Maastricht	043-3436932
Pieters, R.	Terracottalaan 50A	6216 BE Maastricht	043-3478394
Ramakers, H.	Kerkstraat 65	6267 EB Cadier en Keer	043-4071964
Ramakers, R.	Kerkstraat 65	6267 EB Cadier en Keer	043-4071964
Rathbun, M.	Postweg 102	6121 HR Born	046-4854925
Ravesteijn, B.	Scharnerweg 67	6224 JB Maastricht	043-3633733
Reinartz, R.W.F.	Mergelweg 69	6212 XB Maastricht	043-3215292
Rijsselt, J.G., van	Schildruwe 4	6218 VJ Maastricht	043-3472081
Rodenburg, A.K.	Wijnbesstraat 105	6543 TL Nijmegen	024-3781820
Roeselers, G.	Smissenhaag 130	6228 HK Maastricht	043-3614230
Roeselers, J.	Smissenhaag 130	6228 HK Maastricht	043-3614230

Roos, P.J.	Neerhem 103B	6301 CG Valkenburg	
Rousseau, E.	Papenweg 116	6212 CJ Maastricht	043-3251475
Rousseau, J.P.G.	Pomerollaan 77	6213 GW Maastricht	
Schaik, W.C.L., van	Drossaardstraat 41	5663 GJ Geldrop	
Schelling, E.J.M	Herendaal 19	6228 GH Maastricht	043-3611273
Schoenmakers, D.	Burg. Ceulenstraat 114	6212 CV Maastricht	043-3216506
Schoenmakers, L.G.	Burg. Ceulenstraat 114	6212 CV Maastricht	043-3216506
Schoenmakers, W.	Burg. Ceulenstraat 114	6212 CV Maastricht	043-3216506
Schrijnmaekers, J.M.	Dalestraat 60 a	6262 NN Banholt	043-4573661
Silvertant, J.	Postbus 910	6300 AX Valkenburg a/d Geul	043-4573661
Simons, R.W.	Eikenderweg 56	6411 VM Heerlen	045-5714679
Sluijs, R.M.J.	Limburgstraat 285	6415 VR Heerlen	045-5727778
Smeets, P.	Deliestraat 35	BE 2490 Balen	014-816665
Smets, L.	Meldermunsterweg 2	6325 PL Berg en Terblijt	043-6042564
Spee, J.A.	Taalmanruwe 26-C	6218 XJ Maastricht	043-3437794
Spuisers, J.J.	Groot Haasdal 11	6333 AV Schimmert	045-4042633
Stegmans, C.	Vroenhof 55	6301 KE Houthem	
Stevenhagen, E.E.F.	Velddreef 293	2727 CH Zoetermeer	079-3416885
Tans, W.	Bolderstraat 109	B 3770 Val-Meer/Riemst	
Terlingen, A.	Walem 106	6342 PA Walem	043-4592804
Thiessens, G.W.H.	Raadhuisplein 8	6226 GN Maastricht	043-3620206
Veenendaal, R.	Lichtenbergweg 2	6212 NG Maastricht	043-3218946
Verouden, H.	Bosstraat 7	6301 HM Valkenburg	043-3218946
Vincken, J.	Hoge kanaaldijk 58	6212 XS Maastricht	043-3250315
Vliet, H.J., van	Karolinenstrasse 26	D 41844 Wegberg	0049 2434 20198
Vogten, D.	Plataanhoven 10	6225 GL Amby	043-3626505
Vroomen, W.	Steenstraat 16	6301 ED Valkenburg a/d Geul	
Walschot, L.	21, Place du Roi Albert	B 4690 Bassenge/Eben-Emael	
Weinreich, J.A.	Maaslandstraat 14	6085 CD Horn	
Willems, J.	Maastrichtersteenweg 282	B 3700 Tongeren	
Witlox, A.P.	Becanus straat 41	6216 BZ Maastricht	043-3430510

Zoudt u zo vriendelijk willen zijn uw adres gegevens te controleren, zodat de SOK ledenadministratie altijd bij is wat betreft adreswijzigingen

DRUKWERK

AFZ: NL 6228 GH 6

Port betaald
Port payé
Maastricht
Pays-Bas